

EELHINNANG

Kavandatava tegevuse keskkonnamõju olulisuse eelhindang on antud lähtudes keskkonnaministri 16.08.2017 määrusest nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“:

1. Kavandatav tegevus

Vergi sadamas asuva põhjamuuli rekonstrueerimistööd, mis näevad ette järgmisi töid:

- 1) Põhjamuuli tipu rekonstrueerimine, s.o. muuli harja tõstmine kõrgusmärgile 2 m ning välis- ja sisenõlva uus ladumine olemasoleva lagunenenud muuli (kivikuhje) peale.
- 2) Põhjamuuli välisnõlva rekonstrueerimine koos laineseina rajamisega puudavas ulatuses.
- 3) Põhjamuuli sisenõlva rekonstrueerimine koos seal paikneva varisemisohtriku kai lammutamisega.
- 4) Põhjamuuli harja laiendamine ja olemasoleva katteplaadi renoveerimine (piiratud ulatuses).

Kirjeldatud tööde käigus on kavandatud vee erikasutus, mis hõlmab veekogusse tahkete ainete uputamist mahus kuni 3400 m³.

Põhjamuuli (edaspidi ka *muuli*) rekonstrueerimisel jääb olemasoleva muuli kehand rekonstrueeritud muuli graniitkivist kesktäiteks. Muuli uus kindlustuskivi paigutatakse selle alla tehtavale väiksematest kividest tasanduskihile muuli kogu veealuse ja veepealse perimeetri ulatuses. Kindlustis ja selle aluskihid tehakse graniitkivist. Graniitkivi asendamine muu kiviainesega lubatud ei ole. Veekogusse paigutatava graniitkivi arvutuslikuks mahukaaluks on 2500 m³. Kui ehitusplatsile toodud graniitkivi mahukaalu kontrollimisel selgub, et mahukaal on mõnevõrra kõrgem (2700 m³), võib kindlustuskihi ja tasanduskihi paksust vastavalt vähendada.

Muuli välisnõlva kalle on 1:2 (1 m nõlva kõrguse muutust 2 m nõlva laiuse kohta) ja sisenõlva kalle 1:1,5. Uute nõlvade jalamid süvistatakse merepõhja pinnasesse. Tööde tegemiseks võib kesktäite kivi esialgu ümber tõsta välisnõlva jalami suunas ning peale sellelt jalami süvendi tegemist ja jalami kivide paigaldamist kivi laienduselt kesktäite teljele tagasi tõsta. Muuli välisnõlva laotis on lagunenenud ja osaliselt varisenud. Kuna kindlustuskivi mõõtmed ja massid on suured ning nende nõlvale tagasitõstmiseks puuduvad asjakohased tööorganid, samuti kuna kivi maht välisnõlval on liialt väike, ehitatakse välisnõlvale täiendav kindlustis.

Muuli sisenõlv on täielikult varisenud ja muuli raudbetoonist katteplaadi sadama basseini poolne serv alt tühi. Põhjusteks on muuli kehandi kaldumine sadama basseini erakordselt suure sügavuse suunas, mis paikneb vahetult muuli taga (varem teostatud lubamatult suur süvendus), samuti varem muuli sisenõlval kindlustamiseks kasutatud liialt väikese massiga kivi, mis muuli kehandit läbivate hüdrauliliste löökide tõttu on muuli nõlvast välja paiskunud. Muuli sisenõlva alus ja jalam ehitatakse lubjakivist, mille maht on mitte rohkem kui 700 m³ ning sellele paigaldatakse uus kindlustuskivi kahekihilisel alusel. Kasutatav kindlustuskivi ja selle aluskihtide kivi on graniit.

Muuli sisenõlva piirkonnast lammutatakse olemasolev varisemisohtlik kai. Kai betoonkonstruktsioonid lammutatakse ja purustatakse ning uputatakse uue teeninduskai kesktäite alumistesse kihtidesse. Purustatud betoonikamaka suurim mõõt võib olla 0,5m.

Vee erikasutuse piirkonna koordinaadid on:

Punkt	X – 6608825,7	Y – 618663,3
	X – 6608685,5	Y – 618829,3
	X – 6608509,3	Y – 618737,0
	X – 6608703,6	Y – 618575,9

Vergi sadama piirkonnas ja vee erikasutusega seotud tööde võimalikus mõjualas vähemalt 1500 m raadiuse ei asu teisi sadamaid, mistõttu ei ole ka võimalik et sarnaseid töid saaks toimuda piirkonnas ühel ja samal ajal. Tulenevalt eeltoodust ei ole võimalik, et vee erikasutusest tingitud tööde mõjud võiksid piirkonnas kumuleeruda.

Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole tegevus vastuolus teiste asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega.

Vee erikasutuse käigus toimuvad tööd ei põhjusta olulisi muutusi õhukvaliteedi osas antud piirkonnas. Vähene mõju ümbritsevale keskkonnale võib avalduda eelkõige seoses sadama rekonstrueerimisel kasutatava tehnikaga, kuid seda mõju ei saa pidada oluliseks.

Vee erikasutusega seotud tööde käigus tekkivaid jäätmeid käideldakse jäätmeseaduses sätestatud korras. Nii ehitus kui ka lammutustööd tehakse vastavalt taotluses kirjeldatule. Ehitustegevusel tekivad jäätmed põhiliselt muuli rekonstrueerimisel (ehitusmaterjalid ja nende pakendid). Jäätmete käitlemist kohapeal ei kavandata ja jäätmetekke mõju avaldub jäätmete lõppkäitleja juures. Kavandatav tegevus ei oma jäätmetekkest tulenevat olulist negatiivset mõju keskkonnale.

Tegevusega võib kaasneda müra, kuid eeldatavalt ei ületa müratase kinnistu piiril sätestatud piirmäärasid müra osas. Vergi sadama vahetus läheduses ei ela ühtegi inimest ja praegu puudub sadama piirkonnas ka tootmistegevus, mistõttu on välistatud sadamas kavandatud vee erikasutusega seotud tööde mõju lähipiirkonna elanikele. Ehitusjärgselt omab planeeritav tegevus pigem positiivset mõju, kuna väikesadama rekonstrueerimine võimaldab külakogukonnal rannarahva traditsioonilise eluviisi jätkamist ning turismi arendamist.

Vee erikasutuse käigus ei teki vibratsiooni, mis põhjustaks olulisi muutusi antud piirkonnas. Valguse, soojust ja kiirguse reostust vee erikasutusega ümbruskonnale ei kaasne. Lõhnareostus on lühiajaline ning ehitustööde aegne ja valdavalt seotud ehitustööde käigus kasutatavate masinate ja veokite diiselmootoritega.

Sadama rekonstrueerimise käigus on teoreetilisteks võimalusteks kasutatava tehnikaga toimuv avari. Eeldus heast koostööst ja latusast info liikumisest töödel osalevate inimeste vahel ning töökorras tehnika kasutamisest aitab vähendada kõikvõimalikke avariisid ja nendest tulenevat kahjulikku mõju. Töökorras tehnika kasutamisel ei ole tõenäoline õlireostuse tekkimine ja seeläbi ümbritseva maastiku ja vee kahjustamine.

2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

Vergi sadam asub Lääne-Virumaa maakonnas Vihula vallas Vergi külas Sadama kinnistul (katastritunnusega 88703:001:0321) ning sellega piirneval merealal Vergi lahes. Sadama rannik on tasane, lähikäik metsane ning ääristatud kuni 1 meetri laiuse rannamadalaga. Sadama koordinaadid on: 59° 36,0' N, 26° 06, ' E. Sadama maa-ala pindala on 25 159 m². Sadama akvatoorium on vastu võetud Vabariigi Valitsuse 20.02.2014 määrusega nr 898. Sadama

ehituspiirkonna maa-ala ja olemasolevate rajatiste kõrgusmärgid on vahemikus 0,9 m kuni 2,2 m Balti kõrgussüsteemis.

Sadama muuli rekonstrueerimine hõlmab Lahemaa rahvuspargis Lahemaa piiranguvööndis paiknevat Sadama katastriüksust (88703:001:0321) ning rahvuspargist väljaspool asuvat sadama akvatooriumit. Lahemaa rahvuspargi piir kulgeb Vergi neemest lõuna suunas ja hõlmab Vergi lahe madala mereala, mis asub mere piiranguvööndis. Lahemaa rahvuspargis kehtib looduskaitseaduse ja Vabariigi Valitsuse 19.02.2015 määruses nr 18 „Lahemaa rahvuspargi kaitse-eeskiri“ sätestatud kaitsekord.

Lahemaa piiranguvööndi kaitse-eesmärk on pärandkultuurmaastiku, sealhulgas pärandmaastiku, asustusstruktuuri, taluarhitektuuri, miljööväärtuste, ajaloolis-kultuurilise väärtusega hoonete ning loodusdirektiivi elupaigatüüpide, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse. Mere piiranguvööndi kaitse-eesmärk on mere ökosüsteemi, loodusdirektiivi elupaigatüüpide, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade ning lindude pesitsemis- ja koondumispaike kaitse. Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ alusel on Lahemaa rahvuspark Natura 2000 ala.

Vergi laht on Lahemaa rahvuspargi piires oluline veelindude pesitsus- ja peatuspaik. Looduskaitseregistris (EELIS) on piirkonnas registreeritud III kaitsekategooria linnuliikide ristpardi (*Tadorna tadorna*) (KLO9105963), väiketüllil (*Charadrius dubius*) (KLO9105962), randtiiru (*Sterna paradisaea*) (KLO9108535) ja jõgitiiru (*Sterna hirundo*) (KLO9108532) leiukohad. Lähim elupaigatüüp 1160 (laiad madalad lahed) asub vahetult sadamast lõunas. Kaugemal lõuna suunas Vergi lahe rannikul paikneb elupaigatüüp 1140 (liivased ja mudased pagurannad). Sadamast põhjas Vergi poolsaare rannikul esinevad elupaigatüübid 1640 (püsitaimestuga liivarannad), 1220 (püsitaimestuga kivirannad) ning III kaitsekategooria taimeliigi rand-seahernes (*Lathyrus japonicus* subsp. *maritimus*) kasvukoht (KLO9316228).

Arvestades eeltoodut tuleb Vergi sadama põhjamuuli rekonstrueerimisel vältida negatiivset mõju elupaigatüüpidele, pesitsevatele lindudele ja veekeskkonnale. Mis täpsemalt tähendab järgmist:

- 1) Tuleb vältida heljumi ja setete liikumisest tingitud mõjusid ning muid häiringuid (müra, vibratsioon) perioodil 01. aprill kuni 30. juuni.
- 2) Vee erikasutusega seotud töid tuleb teha võimalikult madala veeseisu korral ja vältida püsivalt tuuliste ilmaolude korral.
- 3) Kasutada tohib vaid töökorras tehnikat, et vältida avariiolekordade tekkimist.
- 4) Soovitavalt tuleks rekonstrueerimisega seotud tööd teha ühes etapis ja võimalikult lühikese aja jooksul.

Vergi sadama lähiümbruses ei ole teada olulisi kudepaiku kaladele. Lähim oluline veekogu on Altja jõgi (VEE1076600), mis on kantud lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse. Kuna Vergi sadama asub jõe suudmest piisavalt kaugel (vähemalt 1500 m) siis ei ole ette näha negatiivset mõju kalastikule.

3. Tegevusega kaasnevatest tagajärgedest

Taotluses toodud andmetel merepõhja ei süvendata ega olemasolevat põhjareljeefi täidetava ala naabruses ei muudeta. Tegevuse käigus on planeeritud olemasoleva muuli harja tõstmine ning olemasoleva muuli mõningane laiendamine. Täitepinnaseks kasutatakse saastamata looduslikke materjale (graniitkivi ja lubjakivi) mahus kuni 3400 m³. Jäätmete kasutamist täitematerjalina ei kavandata.

Muuli ehitamise käigus toimuval tahkete ainete uputamisel on olulisemad potentsiaalsed

keskkonnamõjud seotud veekvaliteedi ja rannaprotsessidega. Olemasoleva muuli rekonstrueerimiseks ei ole vaja teha muid töid rajatisega külgnevatel muudel aladel. Ehitustööde tegemiseks on vajalik vaid transpordi juurdepääs ja roomikmasinatega töötamise võimalus. Tööde tegemiseks vajalikud juurdepääsuteed muulini on olemas ning ujuvvahendeid ja muud veesisest tehnikat ei kasutata. Tahkete ainete uputamisel veekogusse võib sadama akvatooriumis küll mõningal määral suureneda heljumi kontsentratsioon, kuid see ei ole kindlasti mitte nii suur kui süvendamiste puhul ning selle mõju jääb lokaalseks. Eeltoodust tulenevalt ei mõjuta muuli rekonstrueerimine negatiivselt veekvaliteeti.

Sadama ümbruses eksisteeriv olukord põhjataimestiku ja -loomastiku kooslustes sõltub nii antud piirkonna vee hüdrodünaamikast kui ka merepõhja morfoloogiast ja struktuurist. Sadama akvatooriumis, süvendataval alal, põhjaloostiku otsesed mõõtmisandmed puuduvad, kuid üldiselt on piirkonna põhjaloostik varieeruv. Kuna tegemist on aastaid tegutsenud sadamaga (aastast 1936), kus vahelduva sagedusega toimuvad süvendustööd ja aktiivne laevaliiklus, ei sobi piirkond põhjaelustiku rikkalikuks arenguks ja intensiivseks kasvuks, mistõttu võib väita, et kavandatav tegevus ei riku juba eksisteerivat olukorda merepõhja kooslustes.

Kuna tegemist on ajaloolise ja ka käesoleval ajal tegutseva sadamaga, ei ole muuli rekonstrueerimisega seoses ette näha olulisi muutusi sadama konfiguratsioonis, mis omakorda lubab järeldada, et see ei mõjuta ka rannikumeres väljakujunenud tingimusi setete liikumise osas. Muuli rekonstrueerimise käigus toimuv tahkete ainete uputamine ei avalda olulist mõju rannalähedasel alal hüdrodünaamilisele režiimile, mis omakorda võiks põhjustada ümberkaudsete randade olulisi muutusi.

Vee erikasutusega seotud tööd on sobivate ilmastikutingimuste korral teostatavad lühikese ajaperioodi jooksul (ca 3-4 kuud), mistõttu on vee erikasutuse mõju kokkuvõttes lokaalne ning lühiajaline. Arvestades tööde mahtu, ning lokaalset mõju, lisaks ka vee erikasutusloas kehtestatavaid keskkonnakaitselisi piiranguid puudub vajadus vee erikasutuse järgse seire teostamiseks.

Vee erikasutusega seotud tööd on kokkuvõttes lokaalsed, mistõttu puudub vajadus vee erikasutuse aegse ja järgse seire teostamiseks.

4. Eelhindangu järeldus

Keskkonnaameti hinnangul puudub kavandataval tegevusel oluline keskkonnamõju, kuna:

- kavandatav tegevus ei mõjuta kaitsealasid, kaitstavate liikide elupaikasid ega Natura 2000 võrgustiku alasid;
- eelhindamise tulemusena selgus, et taotletava tegevuse tulemusel ei teki olulist mõju keskkonnale juhul, kui arvestatakse keskkonnakaitselaste piirangute ja nõuetega ;
- eelhindamise tulemusena selgus, et taotletav tegevus ei ületata piirmäärasid müra, õhusaastatuse ja vibratsiooni osas;
- eelhindamise tulemusena selgus olulise kumulatiivse mõju puudumine;
- seega puudub kavandataval tegevusel eeldatavalt oluline keskkonnamõju.